

РЕШЕНИЕ

№ 370

гр. Русе, 20.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – РУСЕ, XI ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на единадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Тихомира Г. Казасова

при участието на секретаря Василена В. Жекова
като разгледа докладваното от Тихомира Г. Казасова Гражданско дело № 20234520103443 по описа за 2023 година

А. П. П. заявява, че на 25.11.2022г. сключил с „Кредисимо“ АД Договор за потребителски кредит №2678057, по силата на който дружеството му предоставило в заем 3000 лева със срок на погасяване 24 месеца, при лихвен процент – 39.60% и ГПР – 47.64%.

На същата дата, предвид клаузата на чл.4 от контракта, подписал и допълнителен договор – Договор за предоставяне на поръчителство, сключен с „Ай Тръст“ ЕООД, съгласно който се задължил да заплати възнаграждение на поръчителя в размер на 2682.39 лева, разсрочено съобразно погасителните вноски, дължими на кредитора.

Ищецът твърди, че е усвоил изцяло заемни ресурс.

Излага следните съображения относно нищожността на клаузата, обективизирана в чл.4 от Договор за потребителски кредит №2678057 и нищожността на клаузата, предвиждаща допълнително оскъпяване по Договор за поръчителство:

Счита, че възнаграждението на поръчителя на практика съставлява трансформирана неустойка, която не съответства на критериите заложи в т.3 на Тълкувателно решение №1/15.06.2010г. по т.д.№1/2009г. на ВКС. Поддържа, че посредством уговорката, кредиторът заобикаля материално правните изисквания, регламентирани в чл.19, ал.3 ЗПК.

Преценката за обоснования размер на трансформираната неустойка следвало да бъде извършена с оглед претърпените вреди, тъй като съгласно чл.92 ЗЗД неустойката съставлявала предварително определено обезпечение за вреди от неизпълнението. Предвид разпоредбата на чл.33 ЗПК прави извод, че размерът на законната лихва е максималното обезщетение за неизпълнение на паричните задължения по кредитно правоотношение.

В случая „възнаграждението на поръчителя“ съставлявало 80% от получената заемна сума и по никакъв начин не кореспондираше с последиците от неизпълнение. Приема, че

заемодателят не е търсил обезпечение на вземането си, тъй като обезщетението не служило за обезпечаване на изпълнение на задължението за погасяването на главница, а за изпълнено условие за отпускане на кредит.

Поддържа, че договорът създава препятствия пред потребителя да изпълни изискванията за осигуряване на обезпечение, с цел кредиторът да начисли допълнително скрито оскъпяване под формата на „възнаграждение на гаранта“. Възнаграждението на поръчителя съставлявало скрита лихва, поради което кредиторът нарушил изискванията на чл.11, ал.1, т.9 ЗПК, тъй като не разписал в съдържанието на контракта действително приложените в правоотношението договорни лихви. Недобросъвестно и в ущърб на потребителя финансовата институция поставила към него изпълними изисквания, за да обоснове получаването на допълнителна печалба в нарушение ограничението по чл.19, ал.4 ЗПК.

Заявява, че заемната сума е 3000 лева, а сумата, която следва да възстанови на кредитора за срок от 24 месеца е 7295.79 лева.

Отделно от това сочи, че кредиторът посочил единствено като абсолютни стойности лихвения процент и ГПР, но не приложил ясно разписана методика на формиране ГПР по кредита. Неразбираемо било за потребителя как ГЛП се отнася към ГПР.

Навежда доводи за нищожност на клаузата касаеща възнаграждението на поръчителя.

След справка в ТР, ищецът установил, че едноличен собственик на капитала на поръчителя („Ай Тръст“ ЕООД) е заемодателя – „Кредисимо“ АД.

По изложените съображения моли съда да постанови решение, с което:

Да прогласи нищожността на чл.4 от Договор за потребителски кредит №2678057/25.11.2022г., сключен с „Кредисимо“ ЕАД и на клаузата, предвиждаща допълнително оскъпяване по Договор за поръчителство, сключен с „Ай Тръст“ ЕООД като противоречащи на добрите нрави и на нормите на чл.143, ал.1 и чл.146, ал.1 ЗЗП;

Да признае за установено, че не дължи сумата 2682.39 лева – допълнително оскъпяване за предоставянето на надлежно обезпечение, дължима във връзка с Договор за поръчителство, сключен с „Ай Тръст“ и чл.4 от Договора за потребителски кредит, сключен с „Кредисимо“ ЕАД.

Претендира направените по делото разноси.

В срока по чл.131 от ГПК ответникът „Ай Тръст“ ЕООД е депозирал отговор на исковата молба, в който излага доводи, досежно неоснователността на ищцовите претенции.

Заявява, че основния предмет на дейност е „гаранционни сделки и придобиване на вземания по кредити и друга форма на финансиране“. Счита, че договорът за предоставяне на поръчителство, представлява договор за поръчка по смисъла на чл.280 ЗЗД, поради което дължимата сума следва да бъде квалифицирана като „възнаграждение“, а не като „скрита лихва“ или „трансформирана неустойка“. Пояснява, че възнаграждението е разсрочено, тъй като при предсрочно погасяване, същото не е дължимо в пълен размер. Соци, че сключването на договор за поръчителство не е задължително условие за получаване на кредит.

Поддържа, че възнаграждението не следва да бъде включено в ГПР, защото не

отговаря на дефиницията на §1, т.1 от ДР на ЗПК. В тази връзка заявява, че кредиторът не е страна по договора за поръчителство.

Моли съда да отхвърли претенциите като неоснователни.

Претендира разноски по делото.

В отговора на исковата молба, ответникът „Кредисимо“ ЕАД излага подробни съображения относно неоснователността на предявените искове.

Не оспорва наличието на облигационна връзка, основана на процесния договор за потребителски кредит, както и параметрите на контракта. Счита, че същият има необходимото съдържание съгласно изискванията на ЗПК.

Възразява срещу твърдението, че оспорваната клауза е нищожна на посочените основания. Поддържа, че ищецът е имал право, но не и задължение да предостави обезпечение на кредита.

Оспорва тезата на ищеца, че възнаграждението на поръчителя е следвало да бъде включено в ГПР. В тази връзка сочи, че кредиторът не е имал информация относно размера на дължимото възнаграждение по договора за предоставяне на поръчителство и не е страна по него.

Моли съда да отхвърли претенциите като неоснователно.

Претендира разноски по делото.

На 08.08.2023г. „Кредисимо“ ЕАД предявява насрещен иск за заплащане сумата 311.71 лева – сбор от месечни погасителни вноски за главница, дължими за периода 10.05.2023г. – 10.07.2023г., а в условията на евентуалност, в случай, че бъде установено нищожност на договора за потребителски кредит, претендира сумата 2858.82 лева – чистата стойност на кредита (главница).

В срока по чл.131 ГПК, ответникът по насрещните искове е депозирал отговор, в който оспорва претенциите.

Съобразявайки становищата на страните, събраните по делото доказателства по вътрешно убеждение и приложимия закон, съдът прие за установено от фактическа страна, следното:

Страните по делото са били обвързани от облигационно правоотношение, основано на Договор за потребителски кредит №2678057/25.11.2022г., по силата на който „Кредисимо“ ЕАД предоставило на А. П. П. в заем 3000 лева със срок на погасяване 24 месеца, при лихвен процент – 39.60% и ГПР – 47.64%.

Клаузата на чл.4 от контракта предвижда кредитополучателят да предостави на кредитора банкова гаранция съгласно ОУ в срок от 10 дни от подаване на заявлението или да сключи договор за предоставяне на поръчителство с одобрено от Кредисимо ЮЛ в срок от 48 часа от подаване на заявлението, като отношенията между страните по договора за кредит се прилагат съответните разпоредби на ОУ относно обезпечението. В ал.2 изрично е посочено, че ако кредитополучателят не предостави съответното обезпечение, ще се счита, че заявлението не е одобрено от Кредисимо, съответно Договорът не поражда действие между Кредисимо и кредитополучателя.

В погасителния план към договора са предвидени 24 месечни вноски, всяка от които

включваща главница и лихва.

Не се спори, че на същата дата, между А. П. и „Ай Тръст“ ЕООД е сключен договор за предоставяне на поръчителство, по силата на който поръчителят се задължил да сключи договор за поръчителство с Кредисимо, по силата на който да отговаря пред кредитора солидарно с кредитополучателя за изпълнение на всички задължения на последния, възникнали от Договора за потребителски кредит, както и за всички последици от неизпълнението им. Уговорено е възнаграждение на поръчителя в общ размер 2682.39 лева, платимо на 24 месечни вноски, дължимо на датата на падежа на съответното плащане по кредита, съгласно погасителен план.

Безспорно е, че ищецът е усвоил изцяло заемната сума.

С оглед установяване релевантни за спора факти е възложена и приета, неоспорена от страните съдебно – икономическа експертиза, чието заключение съдът цени като пълно, ясно, всестранно и обективно. Вещото лице е изчислило ГПР по процесния договор с оскъпяването предвидено в чл.4, във връзка с договор за предоставяне на поръчителство и поддържа, че в този случай ГПР възлиза на 149.72%. Направените от кредитополучателя плащания в общ размер 809.46 лева са били разпределени за погасяване на следните задължения: 361.92 лева – главница; 447.54 лева – договорна лихва. Експертът приема, че ако всички плащания са разпределени за погасяване на главницата, то остатъкът от нея е на стойност 2585.82 лева. Установен е, че възнаграждение за предоставено поръчителство в размер на 72.36 лева, не би надхвърлило размерът на пет пъти законната лихва, ако бъде прибавено към ГПР.

Установената фактическа обстановка налага следните правни изводи:

Предвид изложените в исковата молба обстоятелства и формулиран петитум, съдът приема, че е сезиран с претенции за: прогласяване нищожността клауза от договор за паричен заем и договор за предоставяне на поръчителство и отрицателен установителен иск за недължимост на сумата 2682.39 лева – обезпечение, дължимо във връзка с Договор за поръчителство, сключен с „Ай Тръст“ и чл.4 от Договора за потребителски кредит, сключен с „Кредисимо“ ЕАД.

Предявен е насрещен иск за заплащане падежирали вноски, а в случай, че е прогласена нищожността на договора за кредит се претендира чистата стойност на кредита.

По иска за прогласяване нищожността на чл.4 от Договор за потребителски кредит №2678057/25.11.2022г., сключен с „Кредисимо“ ЕАД и клаузата, предвиждаща допълнително оскъпяване по Договор за поръчителство, сключен с „Ай Тръст“ ЕООД:

Изхождайки от предмета на Договора и страните по него – физическо лице, което при сключване на контракта действа извън рамките на своята професионална компетентност и финансова институция по смисъла на чл.3, ал.1 ЗКИ, предоставяща кредити в рамките на своята търговска дейност, съдът приема, че процесния договор има характеристиките на договор за потребителски кредит, чиято правна уредба се съдържа в действащия ЗПК, в който законодателят предявява строги изисквания за формата и съдържанието на договора за потребителски кредит, уредени в глава трета, чл.10 и чл.11.

По отношение договорите за потребителски кредит на общо основание и съгласно

чл.24 ЗПК се прилагат правилата на чл.143 – 148 от ЗЗП. Макар и поместени в индивидуалния договор с ищеца, клаузите на контракта не са индивидуално уговорени по смисъла на чл.146, ал.2 ЗЗП. Касае се до еднотипни договори за паричен заем, върху чието съдържание потребителят не може да влияе и това е служебно известно на съда от множеството дела, по които са представени идентични контракти между същия заемодател и различни потребители.

Клаузата на чл.4, ал.1 от Договора възлага в тежест на заемателя да осигури едно измежду следните обезпечения: да предостави на ответника банкова гаранция или да сключи договор за предоставяне на поръчителство с одобрено от кредитора лице. При внимателен прочит на клаузата и съпоставянето ѝ с естеството на сключения договор, се налага разбирането, че по своето същество тя представлява задължително условие за получаване на кредитно финансиране и на практика не предоставя избор на потребителя, както дали да предостави обезпечение, така и какво да бъде то.

Правно и житейски необосновано е да се счита, че потребителят ще разполага със съответната възможност да осигури исканата банкова гаранция, предвид обстоятелството, че последният търси паричен кредит в сравнително нисък размер. Поставяйки изначало изисквания, за които е ясно, че са неизпълними от длъжника, то кредиторът цели да го „насочи“ към единствената форма на обезпечение, която кредитополучателят би могъл да си позволи – да предостави обезпечение чрез поръчителство на одобрено от „Кредисимо“ ЕАД дружество. Това дружество – втория ответник „Ай Тръст“ ЕООД е свързано с кредитора лице, тъй като едноличен собственик на капитала на поръчителя („Ай Тръст“ ЕООД) е кредитора („Кредисимо“ ЕАД).

Прави впечатление противоречието между оспорваната клауза и съдържанието на чл.3 от Договора. Според чл.3, договорът за поръчителство не е задължително условия за предоставяне на финансов ресурс, а в чл.4, ал.2 изрично се сочи, че ако кредитополучателят не предостави обезпечението, то ще се счита, че заявлението не е одобрено от „Кредисимо“, т.е. правната последица от непредставянето на обезпечение е непораждане действие на договора за потребителски кредит. Наред с горното, в чл.5 от ОУ, Раздел IV „Оценка на кредитоспособността на кредитополучателя и одобряване на заявлението“, е предвидено право на кредитора да отхвърли заявлението, без да се мотивира.

От съществено значение е и факта, че в договора за потребителски кредит не е фиксирано възнаграждението на поръчителя, нещо повече, дори не е указано, че потребителят ще дължи такова. Липсата на информация относно реалното оскъпяване на кредита, поставя ищеца в подчертано неравностойно положение спрямо кредитора. Основно изискване, което чл.10 ЗПК поставя, е условията на договора да са посочени по ясен и разбираем начин. В случая изискването на правната норма не е спазено – не е посочен размер на възнаграждението, което кредитополучателят дължи на поръчителя, а акцесорната сделка (договор за поръчителство) се явява условие за сключване на главната кредитна сделка.

Това неравновесие в правното положение на страните в облигационната връзка е

достатъчно, да се приеме, че клаузата е неравноправна. Същата не отговаря на изискването за добросъвестност, като лишава длъжника от право на избор и възможност за индивидуално договаряне.

Изложеното води до извод, че клаузата за предоставяне на обезпечение, обективизирана в чл.4 от процесния договор е недействителна, поради което предявеният иск за прогласяване нищожността ѝ следва да бъде уважен.

По отношение договора, сключен между ищеца и „Ай Тръст“ ЕООД: Същият не притежава характеристиките на договор за поръчителство по смисъла на чл.138 ЗЗД (последният се сключва между кредитора и поръчителя). Оспорваният договор има правна характеристика на възмезден договор за мандат, тъй като едната страна поема задължение да извърши едно правно действие (да сключи договор за поръчителство с „Кредисимо“), а другата – да ѝ заплати възнаграждение за това. Предвид обвързаността на договора за поръчителство с договора за кредит, на практика ищецът се явява потребител по смисъла на §13, т.1 от ДР на ЗЗП. Съгласно клаузите на: чл.1, ал.2; чл.4, ал.1; чл.6, ал.1 и чл.8, ал.1 от Договора за предоставяне на поръчителство, потребителят дължи на поръчителя възнаграждение в размер на 2682.39 лева, т.е. приблизително 90% от главницата. Този договор се явява лишен от основание предвид прогласената нищожност на клаузата от договора за кредит, предвиждаща сключването му. Доколкото ищецът претендира нищожност само на клаузите, водещи до допълнително оскъпяване на кредита – заплащане възнаграждение за поръчителя, то съдът дължи произнасяне само по този въпрос.

Възнаграждението на ответника „Ай Тръст“ ЕООД по същество представлява скрит разход, който не е включен в ГПР и по този начин се заобикаля разпоредбата на чл.19, ал.4 ЗПК. Този извод се обуславя от факта, че кредитодателят е овластен да получи възнаграждението на поръчителя и датите на вноските по договора за предоставяне на поръчителство съвпадат с тези на договора за потребителски кредит. Ищецът е принуден от икономически по-силна страна да сключи договор с ответника „Ай Тръст“ ЕООД. Следователно клаузите за заплащане възнаграждение на поръчителя са нищожни, както поради заобикаляне на закона, така и поради накърняване на добрите нрави.

Предвид изложените аргументи, съдът счита за основателен и иска за прогласяване нищожността на клаузите от договора за предоставяне на поръчителство, предвиждащи допълнително оскъпяване.

По установителния иск за признаване установено недължимостта на сумата 2682.39 лева:

Основателността на предходните претенции, обуславя основателността на отрицателния установителен иск, тъй като нищожността на клаузите от Договора за предоставяне на поръчителство, с които е уговорено възнаграждение на втория ответник, води до недължимост на същото.

По насрещния осъдителен иск за заплащане сумата 311.71 лева – сбор от месечни погасителни вноски за главница, дължими за периода 10.05.2023г. – 10.07.2023г.:

От заключението на приетата по делото експертиза е видно, че ищецът е заплатил само първите четири погасителни вноски. Кредиторът разпределил постъпилата сума –

809.46 лева, както следва: 361.92 лева – главница и 447.54 лева – договорна лихва. Следователно искът за заплащане сумата 311.71 лева – сбор от месечни погасителни вноски само за главница, дължима в периода 10.05.2023г. – 10.07.2023г. включително, като основателен следва да бъде уважен.

Предвид основателността на главния иск, съдът не дължи произнасяне по предявената в условията на евентуалност претенция.

По разноските:

На основание чл.78, ал.1 ГПК в тежест на ответниците по главния иск са направените от ищеца разноски по делото, съразмерно с уважената част от иска. С определение №2753/30.06.2023г., на основание чл.83, ал.2 ГПК, съдът е освободил ищеца от внасяне на държавна такса и разноски по делото. Пълномощникът на ищеца е поискал определяне и присъждане възнаграждение при условията на чл.38, ал.2 от ЗА. Представил е договор за правна защита и съдействие, в който е обективизирано изявление, че на основание чл.38, ал.1, т.2 от ЗА, процесуалният представител е оказал безплатна правна услуга на материално затруднено лице. Налице са предпоставките за присъждане възнаграждение за оказана безплатно адвокатска помощ и съдействие и основание за ангажиране отговорността на насрещната страна относно разноските за процесуално представителство на ищеца. Съдът счита, че следва да присъди на адвокат П. И. П. възнаграждение в размер на 600 лева, съгласно чл.7, ал.2, т.2 от Наредба №1/09.07.2004г., тъй като трите предявени иска са насочени към защита на едно и също благо и на практика се свеждат до установяване недължимостта на възнаграждението за поръчителя в размер на 2682.39 лева, поради нищожност на отделни клаузи от двата договора. Тези разноски следва да бъдат заплатени от двамата ответници.

Предвид изхода на спора по насрещния иск, ответникът А. П. П. дължи на ищеца „Кредисимо“ ЕАД разноски в размер на: 50 лева – държавна такса и 150 лева – юрисконсултско възнаграждение, определено по реда на чл.78, ал.8 ГПК, вр.чл.37 от ЗПП.

На основание чл.78, ал.6 ГПК, по иска за прогласяване нищожността на клаузата, обективизирана в чл.4 от Договора за потребителски кредит, ответникът „Кредисимо“ ЕАД следва да заплати по сметка на Районен съд – Русе държавна такса в размер на 50 лева.

На основание чл.78, ал.6 ГПК, по иска за прогласяване нищожността на клаузата, предвиждаща допълнително оскъпяване по Договора за поръчителство и по отрицателния установителен иск, ответникът „Ай Тръст“ ЕООД следва да заплати по сметка на Районен съд – Русе държавна такса в общ размер на 157.30 лева.

Мотивиран така, съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА НИЩОЖНОСТТА на клаузата, обективизирана в чл.4 от Договор за потребителски кредит №2678057/25.11.2022г., сключен между А. П. П., ЕГН ***** с адрес: гр.Русе, ***** ЕАД, ЕИК 175330437 със седалище и адрес на управление: гр.София, район „Триадица“, бул.“Витоша“№146А, ет.4, Бизнес център „България“,

представявано от изпълнителния директор С.Р.Я..

ПРОГЛАСЯВА НИЩОЖНОСТТА на клаузите, предвиждащи допълнително осъбяване (възнаграждение на поръчителя) от Договор за предоставяне на поръчителство, сключен на 25.11.2022г. между А. П. П., ЕГН ***** с адрес: гр.Русе, ул.“Оборище“№33 и „Ай Тръст“ ЕООД, ЕИК 203508899 със седалище и адрес на управление: гр.София, бул.“Витоша“№146А, ет.4, представявано от управителя И.Ш..

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по отношение „Ай Тръст“ ЕООД, ЕИК 203508899 със седалище и адрес на управление: гр.София, бул.“Витоша“№146А, ет.4, представявано от управителя И.Ш., че А. П. П., ЕГН ***** с адрес: гр.Русе, ул.“Оборище“№33 *не дължи* на „Ай Тръст“ ЕООД сумата 2682.39 лева – допълнително осъбяване за предоставянето на надлежно обезпечение, дължима във връзка с Договор за поръчителство, сключен на 25.11.2022г.

ОСЪЖДА А. П. П., ЕГН ***** с адрес: гр.Русе, ул.“Оборище“№33 *да заплати* на „Кредисимо“ ЕАД, ЕИК 175330437 със седалище и адрес на управление: гр.София, район „Триадица“, бул.“Витоша“№146А, ет.4, Бизнес център „България“, представявано от изпълнителния директор С.Р.Я. сумите: **311.71 лева** – сбор от месечни погасителни вноски за главница, дължими за периода 10.05.2023г. – 10.07.2023г. по Договор за потребителски кредит №2678057/25.11.2022г. и **200 лева** – разноски по делото.

ОСЪЖДА „Кредисимо“ ЕАД, ЕИК 175330437 и „Ай Тръст“ ЕООД, ЕИК 203508899 да заплатят на адвокат П. И. П., АК Хасково сумата **600 лева** – възнаграждение за осъществено процесуално представителство.

ОСЪЖДА „Кредисимо“ ЕАД, ЕИК 175330437 да заплати по сметка на РРС държавна такса в размер на **50 лева**.

ОСЪЖДА „Ай Тръст“ ЕООД, ЕИК 203508899 да заплати по сметка на РРС държавна такса в размер на **157.30 лева**.

РЕШЕНИЕТО подлежи на въззивно обжалване пред Окръжен съд – гр.Русе в двуседмичен срок от съобщаването на страните.

Съдия при Районен съд – Русе: _____